

Bivši stipendisti francuske Vlade, državna uprava i poslovni svijet u Hrvatskoj

Poštovani,

Tko su bivši stipendisti francuske Vlade? Stipendist je, općenito govoreći, osoba koja je u organizaciji francuske Vlade pohađala visoko znanstveno ili specijalističko obrazovanje, na jednom od sveučilišta ili visokih škola u Francuskoj. Stipendiranje je izraz politike čija je tradicionalno temeljna zadaća uspostava znanstvenih i ljudskih veza između dviju država, približiti ljude različitih kultura, čiji se životi odvijaju u različitim povijesnim uvjetovanostima. Sve to, kako bismo se bolje razumjeli te zajedno bili u mogućnosti odgovarati na izazove koje pred nas stavlja vrijeme u kojem živimo.

Uz pomoć ljudi koji su na taj način pohađali neki od oblika školovanja, ili usavršavanja, odvija se interakcija dviju zemalja. Stanje nije jednako u svim područjima. Suradnja se jednostavnije uspostavlja u područjima koja se odnose na kulturnu, ili znanstvenu suradnju, pogotovo kada je riječ o suradnji u prirodnim znanostima. Zahtjevnija je u društvenim znanostima, gdje je potrebno dublje poznavanje jezika, što je zasigurno ograničavajući faktor.

Danas smo ovdje povodom 10. skupštine i obljetnice osnivanja Udruge bivših stipendista francuske Vlade pa bi možda bilo zanimljivo kratko se osvrnuti na put pređen od osamostaljenja Hrvatske pa do danas. Iz tog pregleda izvukli bismo dvije konstatacije. Prvo, da je intenziviranjem suradnje i pristupanjem Hrvatske Europskoj uniji došlo do promjene prirode u odnosima zemalja i ulozi koju bivši stipendisti imaju. Drugo, da postoje područja u kojima je broj bivših stipendista ostao relativno malen, i gdje bi intenziviranje razmjene u visokom školstvu zasigurno bilo od velike koristi za razvoj ukupnih međusobnih odnosa. Tu poglavito mislim na svijet gospodarstva.

U čemu se, dakle, očituje promjena u prirodi odnosa zemalja i uloge bivših stipendista?

Početak devedesetih godina kada se govorilo o stipendiji francuske Vlade, mislilo se na razvoj suradnje kulturno poprilično različitih i udaljenih zemalja. Odlazak na studij u Francusku doživljavan je kao nešto komplicirano i zahtjevno, neki bi ljudi tada govorili, odlazak u strani svijet. Takav se govor danas, kada to izgovorimo, doima čudnim. No to je još ne tako davno bila naša stvarnost. To je bilo tako, na primjer, kada sam kao mlad bio jedan od posebno rijetkih hrvatskih studenata u Francuskoj. Ljudi koje sam upoznao tamo uglavnom su smatrali neuobičajenim studiranje Hrvata na francuskom sveučilištu i moja hrvatska pripadnost, pomalo i radi rata, doživljavana je kao nešto daleko, iznimno. Ako pogledamo povijest ENA-e, vidjet ćemo koliko je studiranje u Francuskoj bilo rijetko. Po onome što mi je poznato, tako je do 98. na ENA-i bilo od njenog osnivanja samo tri studenta. Dok je od 98. do danas, u različitim oblicima tečajeva i studija, bilo njih čak četrdeset i dvoje.

Od devedesetih do danas, broj hrvatskih stipendista u Francuskoj znatno je porastao. Razmjena između hrvatskih i francuskih sveučilišta postala je nešto normalno. Usporedno s time, odnosi između Hrvatske i Francuske u svim su područjima znatno intenzivirani.

Intenziviranjem suradnje i razmjene, Hrvatska se približavala Europskoj uniji i nedavno je postala njenom članicom. Tako je stvoreno stanje u kojem je govoriti o interakcijama dviju zemalja, kao kulturno različitih i udaljenih, postalo netočno. Različitosti identiteta postoje i postojat će u budućnosti, no nestala je udaljenost, čime je različitost promijenila značaj. Bivši

stipendisti danas tako više nisu primarno most između dviju kultura, već ljudi koji u mreži nadnacionalnih odnosa izgrađuju Hrvatsku u europskoj budućnosti.

Ipak, interesantno je primijetiti da je broj bivših stipendista u poslovnom svijetu najmanji u odnosu na druga područja djelovanja. Istovremeno, područja stručnosti i visoko-kvalificirani kadar od ključnog su značaja za kvalitetno funkcioniranje gospodarstva i razvoj nadnacionalnih gospodarskih odnosa. Riječ je o područjima kao što su financije, revizija i računovodstvo, menadžment, poslovno pravo, u raznim specijalnostima koje postoje unutar istih.

Na određenoj razini, gospodarstvo bez tih kompetencija ne može biti. S druge strane, u svim tim područjima Francuska je jedna od pet vodećih zemalja na svijetu, pri čemu se francuska škola u visokim financijama smatra broj jedan. Istodobno, u poslovnom svijetu u Hrvatskoj vrlo je mali broj ljudi koji su pohađali visoko obrazovanje u jednom od tih područja stručnosti. Tako smo u Francusko – Hrvatskom poslovnom klubu samo nekolicina, a na području poslovnog prava, mislim da dvoje ili troje. Činjenica je da bi francuske tvrtke u hrvatskoj, a vjerojatno i tvrtke drugih zemalja, bile presretne da imaju na raspolaganju domaći kadar visoko obrazovan u francuskom sustavu. Mišljenja sam, također, da će bez razvoja tog kadra, i u tim sektorima, teško biti razviti intenzitet gospodarskih interakcija, koji bi nam i u području gospodarstva omogućio reći, kao što govorimo u nekim drugim područjima, o izgradnji zajedničke budućnosti.

Ovo, naravno, nije kritika, već možda samo smjer razmišljanja, za mlade ljude koji traže područje svoje stručnosti, kao i za promišljanje ukupnosti gospodarskih odnosa Hrvatske u Europi.

U konačnici, ako danas na 10. obljetnici naše udruge, pogledamo prijedeni put, možemo kao bivši stipendisti biti više nego zadovoljni. Zbog brojnosti koju imamo, zbog kvalitete ljudi koji su tu okupljeni i zato što je svaki od nas u nekom trenutku, na svoj način, *zbog* toga što se školovao, ili stručno usavršavao u Francuskoj, bio u prilici pridonijeti razvoju odnosa između Francuske i Hrvatske, Hrvatske i Europske unije, i na taj način učinio nešto korisno za svoju domovinu, za Europu općenito.

Danijel Benko dipl. iur.